

«ՉԱՇԽԱՏՈՂ ՀԱՆՔԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՃԹՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ» ԾՐԱԳԻՐ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ, ՀՀ ԼՈՒՌԻ ՄԱՐԶԻ ՔԱՐԱԲԵՐԴԻ ՈՍԿՈՒ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Սույն հաշվետվությունը պատրաստվել է «ԷկոԼուր» տեղեկատվական ՀԿ-ի կողմից իրականացվող «Չաշխատող հանքարդյունաբերական ընկերությունների պատասխանատվությունն ԱՃԹՆ գործընթացում» ծրագրի շրջանակներում: Ծրագիրն իրականացվում է ԱՄՆ ՄԶԳ-ի (USAID) աջակցությամբ «Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն» (ԹԻՀԿ) հասարակական կազմակերպության կողմից իրականացվող «Պահանջատեր հասարակություն՝ հանուն պատասխանատու կառավարման» ծրագրի շրջանակներում:

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն Ընկերության և ազդակիր համայնքի վերաբերյալ

Քարաբերդի ոսկու հանքավայրը գտնվում է ՀՀ Լոռու մարզում՝ Քարաբերդ համայնքի վարչական տարածքում: Քարաբերդի ոսկու հանքավայրի կենտրոնական տեղամասի ընդերքօգտագործման իրավունքը պատկանում է «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ին:

- Շահագործման թույլտվություն՝ 06.06.2013թ., ՇԱԹ-29/366
- Թույլտվության ժամկետը՝ 06.06.2013թ.- 06.06.2024թ.
- Հանքավայրի մակերեսը՝ 2,6 հա
- Ընդերքօգտագործման պայմանագիրը՝ 06.06.2013թ. ՊՎ-366
- Տրամադրված օգտակար հանածոյի մարվող պաշարների քանակը՝ 272555.9 տ, որից ոսկի՝ 1443,48 կգ, արծաթ՝ 2583,5 կգ:
- Տարեկան թույլատրելի արդյունահանման ծավալը՝ բացահանքից՝ 1-ին փուլ՝ 3 տարի՝ տարեկան - 11,5513 հազ.տ, 2-րդ փուլ՝ ստորգետնյա հանքից 8 տարի՝ տարեկան-29,6731 հազ.տ:

Ընկերության կողմից կազմվել է Քարաբերդի ոսկու հանքավայրի կենտրոնական տեղամասի շահագործման ՇՄԱԳ-ը, նախագիծը և 2012թ. մայիսի 11-ին քննարկվել Քարաբերդ համայնքում, սակայն փորձագիտական եզրակացությունը բացակայում է Շրջակա միջավայրի նախարարության պաշտոնական կայքում¹:

Ընկերությունում զբաղվածների թիվը 2016թ-ի համար հնարավոր չէ պարզել, քանի որ 2016թ-ի Ընկերության հաշվետվությունը բացակայում է Հայաստանի ԱՃԹՆ կայքում², 2017թ. այն կազմում է 17 հոգի, 2018թ.՝ 15 հոգի:

Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի ընդհանուր իրավասության դատարանի 05.10.2016թ. վճռով «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ն ճանաչվել է սնանկ: 2018թ-ից սկսվել է սնանկության գործընթաց: Հրավիրվել է «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ի պարտատերերի ժողով՝ պարտապանի կողմից նախկինում ներկայացված և լրամշակված ֆինանսական առողջացման ծրագրի քննարկման համար: 2019թ-ին Ընկերությունը ճանաչվել է ֆինանսապես առողջացած:

Ազդակիր Քարաբերդ համայնքի մասին

Բնակավայրի հիմնական բնակչության թիվը կազմում է 147 մարդ, որից կանայք՝ 61, տղամարդիկ՝ 87, նպաստառու՝ 17 ընտանիք, թոշակառու՝ 63 մարդ: Դպրոց չկա: Երեխաները հաճախում են Վանաձոր քաղաքի դպրոցներ: Մանկապարտեզ չկա: Բուժկետ չկա, բնակչությունը բժշկական օգնության համար օգտվում է Փամբակ գյուղի բժշկական կետից կամ էլ Վանաձոր քաղաքի բժշկական հաստատություններից:

Համայնքն ունի ոռոգման և խմելու ջրի խնդիր: Ոռոգման ջրի պակասի պատճառով էլ համայնքը դժվարանում է կազմակերպել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրություն: Հիմնականում զբաղվում են կարտոֆիլի, կաղամբի և այլ բանջարաբոստանային կուլտուրաների արտադրությամբ: Անձրևային տարիներին

¹ <http://www.mnp.am/am/pages/66>

² <https://reports.eiti.am/hy/report/search/company-pdf/?year=2017&company=19>

որոշ չափով դեռ կարելի է բերք ստանալ, իսկ երաշտի տարիներին գյուղացին կորցնում է բերքի 50%-ը:

Նկար 1. Քարաբերդ համայնք

Անասնապահությամբ զբաղվողներն արտադրում են կաթ, միս, բուրդ, ձու, մեղր:

Բնակչության եկամտի հիմնական մասն ապահովվում է համայնքից արտագնա աշխատանքի մեկնողների վաստակի շնորհիվ:

«ԱՍՄԱԹ» ՍՊԸ-ի իրական սեփականատերերի մասին

«ԱՍՄԱԹ» ՍՊԸ-ն գրանցվել է 1999 թ-ի ապրիլի 22-ին: Հենց այս օրն էլ Ընկերության 100% բաժնեմասը ձեռք է բերել հայտարարագրում բացահայտված առաջին իրական սեփականատերը՝ ՀՀ քաղաքացի Արամ Օսիկյանը: Վերջինս նաև «Վայկ Մետալ» ՍՊԸ-ի տնօրենն է:

Հայտարարագրում բացահայտված երկրորդ իրական սեփականատերը ՀՀ քաղաքացի Գևորգ Օսիկյանն է: Նա Ընկերության գործադիր մարմնի ղեկավարն է:

2. «ԱՍՄԱԹ» ՍՊԸ-ի ստանձնած պարտավորություններն՝ ըստ 06.06.2013թ. ՊՎ-366 ընդերքօգտագործման պայմանագրի

2.1. Սոցիալական պարտավորություններ

Ընկերությունն իր 06.06.2013թ. ՊՎ-366 ընդերքօգտագործման պայմանագրով ազդակիր Քարաբերդ համայնքի նկատմամբ ստանձնել է հետևյալ սոցիալական պարտավորությունները.

Ամեն տարի հատկացնել՝

1. 400,0 հզ. դրամ՝ անապահով ընտանիքների օգնություն
2. 200,0 հզ. դրամ՝ համայնքի զարգացման սոցիալ-տնտեսական ծրագրին մասնակցության համար
3. 200,0 հզ. դրամ՝ գյուղական միջհամայնքային նշանակության ճանապարհների վերանորոգման համար
4. 200,0 հզ. դրամ՝ դպրոցի և մանկապարտեզի կարիքների համար ֆինանսական օգնություն:

Նկար 2. Քարաբերդի համայնքապետարան

Նկար 3. Համայնքապետարանի պատուհանին ԷկոԼուրի փակցրած տեղեկատվական թերթիկը «ԱՄՄԱԹ»-ի ընդերքօգտագործման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների և ԱՃԹՆ-ի շրջանակներում հրապարակած այլ տվյալների մասին

2.1.1 Համայնքների նկատմամբ ստանձնած պարտավորությունների փաստացի կատարողականը

Հայաստանի ԱՃԹՆ կայքից³ հետևում է, որ Ընկերությունը 2016-թ համար հաշվետվություններ չի ներկայացրել: Իսկ Ընկերության 2017-2018թթ. հաշվետվություններից հետևում է, որ համայնքի նկատմամբ ստանձնած պարտավորություններից ոչինչ չի կատարել, սոցիալ-տնտեսական զարգացման որևէ ծրագրի մասնահանում չի կատարել: Համայնքում չի կատարել որևէ բարեգործական գործունեություն: Նույնը հաստատում է ինչպես Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության հաշվետվությունը, այնպես էլ Քարաբերդի համայնքապետը: Սակայն ինչպես հետևում է ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարի 2019 թվականի հունվարի 11-ի N12-Ա հրամանից⁴, «ԱՄՄԱԹ» ՍՊԸ-ի նկատմամբ նույն նախարարի 2018 թվականի նոյեմբերի 21-ի N153-Ա հրամանով հարուցված վարչական վարույթը կարճվել է, քանի որ Ընկերության կողմից կատարվել է ընդերքօգտագործման թիվ Պ-366 պայմանագրին կից 3-րդ հավելվածով սահմանված համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ոլորտում ստանձնած պարտավորություններից վճարում 660.0 հազար դրամի չափով: Մնացորդն, ըստ նույն հրամանի, կվճարվի՝ համաձայն Ընկերության և Քարաբերդի համայնքապետարանի հետ կնքված ժամանակացույցի:

Անհրաժեշտ է սակայն նշել, որ Պ-366 ընդերքօգտագործման պայմանագրի թիվ 3 հավելվածով Ընկերությունը ստանձնել է նաև 800,0 հազար դրամի այլ

³ <https://reports.eiti.am/hy/>

⁴ http://minenergy.am/storage/files/news/news_4753198148351_Hraman_12_A.pdf

աջակցությունների ցուցաբերման պարտավորություն բացի համայնքի զարգացման սոցիալ-տնտեսական ծրագրին մասնակցությունից:

2.2. Բնապահպանական պարտավորություններ

Ընդերքօգտագործման պայմանագրով Ընկերությունը պարտավորվել է.

1. Ապահովել ընդերքի, մթնոլորտի, հողի, անտառների, ջրերի, ինչպես նաև շինությունների և այլ կառույցների պահպանությունն ընդերքօգտագործման հետ կապված աշխատանքների վնասակար ազդեցությունից:
2. Ապահովել բնության, պատմամշակութային հուշարձանների պահպանությունն ընդերքօգտագործման հետ կապված աշխատանքների վնասակար ազդեցությունից:
3. Ապահովել շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական եզրակացությանը նախատեսված պայմանների կատարումը:
4. Նախագծի և օգտակար հանածոյի արդյունահանման պայմանագրի համաձայն՝ վերականգնել և բարելավել ընդերքօգտագործման հետևանքով խախտված հողամասերը (ռեկուլտիվացիա), ինչպես նաև դրանք պիտանի դարձնել տնտեսության մեջ օգտագործման համար կամ բերել անվտանգ վիճակի:
5. Ապահովել օգտակար հանածոյի արդյունահանված տարածքի, արդյունահանման ընթացքում առաջացած արտադրական լցակույտերի տեղադիրքի և դրանց հարակից համայնքների բնակչության անվտանգության և առողջության ապահովման նպատակով մշտադիտարկումների համար նախատեսված վճարի վճարումը:

2.3 Հանքի փակում, հանքի փակման ծրագրով նախատեսված պարտավորություններ և կատարողական

Հանքի փակման ծրագրով նախատեսված է դրա համար անհրաժեշտ հինգ միջոցառումների իրականացում:

- Բացահանքի տարածքի մոնիթորինգ, որի համար ժամկետ սահմանված չէ, իսկ ծախսային մասում նշված է 500.0 հազար դրամ:
- Բացահանքի շրջագծի երկարությամբ նախագծուշացնող արգելապատնեշների տեղադրում, հանքուղիների մուտքերի մեկուսացում, որը պետք է սկսվի շահագործման աշխատանքների ավարտից հետո, իսկ ծախսային մասով սահմանված է 1000.0 հազար դրամ:
- Մեքենասարքավորումների տեղափոխում և հարակից տարածքների հարթեցում հանքի փակումից հետո 10 օրվա ընթացքում, որն արժենալու է 1500.0 հազար դրամ:
- Հողային ռեսուրսներին հասցված վնասի հատուցում, որի համար ևս ժամկետ նախատեսված չէ և արժենալու է 2209.0 հազար դրամ:
- Աշխատուժի սոցիալական մեղմացման ծրագրի իրականացում, որի համար ևս ժամկետ սահմանված չէ, և որի համար ծախսվելու է 7000.0 հազար դրամ:

Ինչպես մյուս բոլոր հանքավայրերի պարագայում, այստեղ ևս հնարավոր չէ գնահատել հանքի փակման պարտավորությունների մասով կատարողականի ցուցանիշները, քանի որ, գործող օրենսդրության համաձայն, հանքի փակման գործընթացները սկսվում են հանքավայրի շահագործման ավարտից ընդամենը երկու տարի առաջ: Մասնավորապես, ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի 60.1.-րդ հոդվածի

համաձայն, «Ընդերքօգտագործողները հանքի շահագործման ընթացքում և հանքի փակումից հետո պարտավոր են իրականացնել ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման, իսկ սույն օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում՝ ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլաններով նախատեսված միջոցառումներ՝ շրջակա միջավայրին կամ մարդկանց առողջությանը հասցվող վնասի և վթարների կանխարգելման կամ նվազագույնի հասցնելու նպատակով»: Մինևսյն ժամանակ, նույն օրենսգրքի 49-րդ հոդվածի համաձայն, օգտակար հանածոյի արդյունահանման իրավունք հայցելու դիմումը ներկայացնելիս, Ընկերությունն ընդամենը հավաստում է, որ հանքավայրի շահագործման աշխատանքների ավարտից 2 տարի առաջ կկազմի հանքի փակման վերջնական ծրագիր:

Նշված՝ օգտակար հանածոյի արդյունահանման իրավունք հայցելու դիմումով ներկայացվող հանքի փակման ծրագիրը պետք է ներառի նաև խախտված հողերի ռեկուլտիվացիայի, ենթակառուցվածքների ապամոնտաժման, աշխատուժի սոցիալական մեղմացման, մշտադիտարկումների իրականացման, հանքի փակման ծրագրի իրականացման ֆինանսական երաշխիքների վերաբերյալ դրույթներ: Օրենսդրության վերլուծությունից հետևում է, որ այս դրույթներն ընդհանրական կերպով են ներկայացնում հանքի փակման գործընթացը, մինչդեռ հանքի փակման իրական ծրագիրը ներկայացվում է դրանից ընդամենը 2 տարի առաջ: Ավելին, հանքի փակման ծրագիրը ենթակա է ՇՄԱԳ փորձաքննության, ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի 58.1-րդ հոդվածի համաձայն, ըստ որի. «Օգտակար հանածոյի արդյունահանման իրավունք ունեցող անձն օգտակար հանածոյի արդյունահանման թույլտվության գործողության ժամկետի ավարտից երկու տարի առաջ դիմում է լիազոր մարմին՝ հանքի փակման ծրագիրն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով փորձաքննության ենթարկելու համար»: Այսինքն, հանքի փակման ծրագիրն իրականում կարող է գնահատվել միայն այս փուլից սկսած, երբ հնարավոր կլինի գնահատել ներկայացված ծրագրի համարժեքությունը, ծախսերի համաչափությունն, այդ թվում, ՇՄԱԳ փորձաքննության միջոցով:

3. Ընկերության ՇՄԱԳ եզրակացության մասին

Շրջակա միջավայրի նախարարության պաշտոնական կայքում բացակայում է Քարաբերդի ոսկու հանքավայրի կենտրոնական տեղամասի շահագործման ՇՄԱԳ եզրակացությունը: Նույնիսկ առկայության դեպքում էլ, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի 7-րդ մասի համաձայն այն կորցրել է իր ուժը, քանի որ Ընկերությունն այդ տարիներին գործնականում գործունեություն չի իրականացրել:

IV. Հայաստանի ԱՃԹՆ-ի կայքում հրապարակված «Ասսաթ» ՍՊԸ-ի ընդհանուր ֆինանսական հաշվետվությունում ներկայացված տվյալներ⁵

տվյալ	2016 թ.	2017 թ.	2018թ.
Ոսկի, արծաթ պարունակող	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	

⁵ <https://reports.eiti.am/hy/report/search/company-pdf/>

Դորե ձուլակտորներ			
Շահութահարկ, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Եկամտային հարկ, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Ավելացված արժեքի հարկ, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Ակցիզային հարկ, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Հշվրկ. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Ռոյալթի, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Բնօգտագործման վճար, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Բնապահպանակ ան վճարներ, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Բնապահպանակ ան վճարներ (մաքսային), դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
ՇԹ Պետտուրք, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	10000000
ՇՄՊ դրամագլուխ, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	Հաշվրկ ` 420000, Վճր ` 420000
Մշտադիտարկու մների իրականացման վճար, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Գույքահարկ (Քարաբերդ), դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0
Հողի հարկ (Քարաբերդ), դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	Հշվրկ. 0 Վճր. 0	Հշվրկ. 0 Վճր. 0 Հշվնց. 0

Վարձակալություն (Հողամաս), դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	0
Վարձակալություն (Անշարժ գույք)	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	0
Վարձակալություն (փոխադրամիջոց)	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	0
Սոց.-տնտ. պարտավորություն (Քարաբերդ)	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	0
Բարեգործական հատկացումներ (Քարաբերդ)	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	0
Ոչ ֆինանսական օգն.	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	0
Տուգանք, դրամ	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	0
Աշխատատեղեր	Հաշվետվությունը բացակայում է	17 մարդ, սակայն նշված չէ, թե ո՞ր համայնքից են նշված աշխատողները	Քարաբերդում՝ 0 մարդ, Երևանում և Մասիսի շրջանում՝ 15 մարդ
Անհատույց օտարումն.	Հաշվետվությունը բացակայում է	0	0

4. Ընկերության և պետական մարմինների ներկայացրած տարեկան հաշվետվությունների, համեմատական վերլուծությունը 2017 և 2018թթ-ի համար

Ընկերությունը 2016թ. վերաբերյալ տվյալներ չի ներկայացրել, ուստի դրանք հնարավոր չէ համադրել:

ՀՀ բնապահպանության նախարարության տվյալներով 2017թ. համար շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխի համալրման համար դրամագլխին հատկացման հաշվարկված գումարի մեծությունը հաշվետու տարվա համար կազմել է 144400 դրամ, հաշվետու տարում դրամագլխին հատկացման փաստացի վճարումը՝ 0 դրամ է: Ընկերության ներկայացրած տվյալներն այս մասով չեն տարբերվում պետական գերատեսչության տվյալներից:

Այդ տվյալները տարբերվում են 2018թ-ի համար: Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարության ներկայացրած տվյալների՝ շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխի համալրման համար դրամագլխին հատկացման հաշվարկված գումարի մեծությունը հաշվետու տարվա համար կազմել է 144400 դրամ, հաշվետու տարում դրամագլխին հատկացման փաստացի վճարումը՝

0 դրամ է, մինչդեռ Ընկերության ներկայացրած տվյալներով վերջինիս կողմից իրականացված հաշվարկման և վճարման չափը կազմում է 420000 դրամ:

Համայնքային բյուջե կատարվելիք վճարումների մասով ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության մասով՝ 2017թ. և 2018թ. տվյալներում տարբերություններ չկան:

5. «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ի կողմից Քարաբերդ համայնքի բյուջեին կատարած վճարումները 2017 և 2018 թվականներին

Ինչպես երևում է Հայաստանի ԱՃԹՆ-ի կայքից, Ընկերությունն ընդհանրապես ոչ մի գործունեություն չի ծավալել, 2017-2018թթ. համայնքային որևէ հարկ, վարձակալական վարձավճար չի վճարել:

6. Ընկերության կողմից 2017 - 2018 թվականներին շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխին, մշտադիտարկումների համար, բնապահպանական և բնօգտագործման հարկերի վճարումների վերաբերյալ

Համաձայն Հայաստանի ԱՃԹՆ-ի կայքի՝ Ընկերությունն ընդհանրապես ոչ մի գործունեություն չի ծավալել, 2017թ-ին պետական որևէ հարկ, տուրք չի վճարել, բացառությամբ 2018թ. ազնիվ, գունավոր, սև և հազվագյուտ մետաղների յուրաքանչյուր հանքավայրի օգտագործման (շահագործման) թույլտվության տրամադրման համար սահմանված 10,0 մլն. դրամի պետական տուրքի: Համաձայն նույն կայքում տեղադրված ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության հաշվետվության՝ շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխի բազային հաշվարկային չափը կազմում է 1698800 դրամ, իսկ 2017թ. վճարման ենթակա գումարը՝ 144400 դրամ, ինչը չի վճարվել: 2018թ. կատարել է 420000,0 դրամ գումարի վճարում:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների մշտադիտարկումների համար նախատեսվող գումարի բազային չափը կազմում է 500000 դրամ, 2017թ. տարվա համար վճարման ենթակա գումարը կազմել է 42500 դրամ, ինչը չի վճարվել: 2018թ. համար այդ գումարի չափը կազմել է 42500 դրամ, ինչը նույնպես չի վճարել:

Սակայն, ինչպես հետևում է ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարի 2019 թվականի հունվարի 11-ի N12-Ա հարամանից, «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ի նկատմամբ նույն նախարարի 2018 թվականի նոյեմբերի 21-ի N153-Ա հրամանով հարուցված վարչական վարույթը կարճվել է, քանի որ Ընկերության կողմից կատարվել են շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխի՝ 976.8 հազար դրամի և մշտադիտարկումների համար նախատեսված 287,5 հազար դրամի ապառքի մարումը:⁶

7. Բնապահպանական վճարների նպատակային օգտագործման, մասհանումների և ծրագրերի վերաբերյալ

Հայաստանի ԱՃԹՆ պաշտոնական կայքում հրապարակված «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ի հաշվետվության համաձայն՝ Ընկերությունը 2017, 2018 թվականներին բնապահպանական վճար չի հաշվարկել և չի վճարել պետական բյուջե:

⁶ http://minenergy.am/storage/files/news/news_4753198148351_Hraman_12_A.pdf

Մինչև 2020 թ-ը «ԱՄՍԱԹ» ՍՊԸ-ն ներառված չի եղել «Ընկերությունների կողմից վճարվող բնապահպանական վճարների նպատակային օգտագործման մասին» օրենքում նշված ընկերությունների ցանկում, ինչի համար, ինչպես նաև գործունեության չիրականացման հետևանքով էլ Ընկերության բնապահպանական վճարներից Քարաբերդ համայնքը չի օգտվել բնապահպանական և առողջապահական ծրագրերի իրականացման համար: 2020թ-ի մայիսի 27-ին ՀՀ Ազգային ժողովն ընդունեց «Ընկերությունների կողմից վճարվող բնապահպանական հարկի նպատակային օգտագործման մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը⁷, որով այդ ցանկում ընդգրկվեցին մետաղակական հանքավայրեր շահագործող բոլոր կազմակերպությունները:

7.1 Քարաբերդ համայնքի զարգացման ծրագրերում ընկերության ներգրավվածության մասին

Քարաբերդի 2017-2021թթ. զարգացման հնգամյա ծրագրում համայնքի տարածքում «ԱՄՍԱԹ» ՍՊԸ-ի գործունեության բաղադրիչը ներառված չէ: Մինչդեռ համայնքի տարածքի քարհանքի գործունեությունը դիտարկված է որպես համայնքի զարգացման հնարավորություն: Համայնքի զարգացման ծրագրերի ֆինանսավորման աղբյուր է դիտարկված համայնքային բյուջեն, որը փոքր թիվ է՝ ընդամենը 546800 դրամ⁸:

8. Այցելությունների արդյունքում հարցումների վերլուծություն

Քարաբերդի համայնքապետը ԷկոԼուրի հետ հարցազրույցում նշեց, որ Քարաբերդի հանքը չի աշխատում 2014 թվականից, որ այն աշխատել է մեկ տարի, մի քանի օր: Նա համայնքի զարգացման համար ոսկու հանքավայրի շահագործումը դիտարկում է առաջնային, չնայած որ այդ հանքի շահագործման գործոնը ներառված չէ համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրում: Համայնքապետը նշեց նաև, որ «ԱՄՍԱԹ» ՍՊԸ-ն նախկինում անշարժ գույքի և հողի դիմաց վարձակալության վճարներ է կատարել համայնքային բյուջե: Այս փաստը հերքվում է սակայն ԱՃԹՆ շրջանակներում Ընկերության ներկայացրած հաշվետվություններով:

Նկար 4. Քարաբերդի համայնքապետ Յուրիկ Շախլյան

⁷ <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=143032>

⁸ http://lori.mtad.am/u_files/file/lori/Hngamya%20tsragrer/

Ընդերքօգտագործման պայմանագիր կնքելիս՝ համայնքը չի ներգրավվել Ընկերության սոցիալական պատասխանատվության հարցերի քննարկման գործընթացում և չի արտահայտել իր դիրքորոշումը պայմանագրի կնքման ժամանակ: Համայնքն իրազեկված չէր այդ պայմանագրի մասին և չգիտեր իր իրավունքների մասին:

Համայնքում հանդիպած սակավաթիվ մարդկանցից ոմանք հանքավայրի վերաշահագործման հարցին դեմ արտահայտվեցին՝ այն պատճառաբանելով ինչպես շրջակա միջավայրի վրա թողած բացասական ազդեցության, այնպես էլ հանքավայրը շահագործող Ընկերության կողմից համայնքին աջակցություն չցուցաբերելու հիմնավորմամբ:

9. Քարաբերդի բնակիչների առաջարկները

-Քարաբերդի ոսկու հանքի հետ կապված ծրագրերի մասին տեղեկացնել բնակիչներին: Հանքի վերաշահագործման դեպքում հանքում աշխատելու համար առաջնահերթություն տալ տեղի բնակչությանը:

-Ինչպես Քարաբերդի ոսկու, այնպես էլ քարհանքը շահագործել բնապահպանական նորմերի խիստ պահպանմամբ:

- «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ի կողմից ընդերքօգտագործման պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները ժամանակին կատարել:

- գյուղում զարկ տալ անասնապահությանը

-վերանորոգել գյուղի կենտրոնական ճանապարհը, ինչը կարող է հետագայում տուրիզմի զարգացման և հետևաբար բնակչության համար եկամտի նոր աղբյուր հանդիսանալ, ինչպես նաև վերանորոգել գյուղի միջդաշտային ճանապարհներն անասնակերի կուտակումը ճիշտ և արդյունավետ կազմակերպելու համար

- լուծել համայնքի ոռոգման ջրի խնդիրը:

10. «Չաշխատող հանքարդյունաբերական ընկերությունների պատասխանատվությունն ԱՃԹՆ գործընթացում» ծրագրի և Ընկերության միջև համագործակցության մասին

Ծրագրի շրջանակներում «ԷկոԼուր» տեղեկատվական ՀԿ-ն 29.07.2020 թվականին հանքի չշահագործման պատճառների, հանքավայրի շահագործման հետագա հեռանկարների, ընդերքօգտագործման պայմանագրով ստանձնած սոցիալ-տնտեսական և բնապահպանական պարտավորությունների կատարման ընթացքի, համայնքային հողերից համալիրի շահագործման նպատակով տրամադրված հողերի գործառնական նշանակության փոփոխության գործընթացների վերաբերյալ տեղակատվություն ստանալու համար դիմել է «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ի գլխավոր տնօրեն Արամ Օսիկյանին /Հավելված 1/: Առ 2020թ. նոյեմբեր ամիսը սակայն չենք ստացել մեր նամակի պատասխանը:

Եզրակացություն

1. Ընդերքօգտագործման պայմանագիր կնքելիս՝ համայնքը չի ներգրավվել Ընկերության սոցիալական պատասխանատվության հարցերի քննարկման գործընթացին և չի արտահայտել իր դիրքորոշումը պայմանագրի կնքման ժամանակ: Համայնքն իրազեկված չէ այդ պայմանագրի մասին և չգիտի իր իրավունքների մասին:
2. Չնայած նրան, որ, ըստ 06.06.2013թ. ՊՎ-366 ընդերքօգտագործման պայմանագրի, Ընկերությունն ազդակիր Քարաբերդ համայնքի նկատմամբ ունի ստանձնած որոշակի սոցիալական պարտավորություններ, դրանք ամբողջ ծավալով չեն կատարվել տարիներ շարունակ՝ խախտելով դրա պահանջները:
3. 06.06.2013թ. ՊՎ-366 ընդերքօգտագործման պայմանագրով նախատեսված համայնքի դպրոցի և մանկապարտեզի կարիքների համար ֆինանսական օգնություն տրամադրելու վերաբերյալ կետը չի համապատասխանում համայնքի կարիքներին, քանի որ նման հաստատություններ համայնքում բացակայում են:
4. Շահագործման թույլտվություն ստանալուց ի վեր Ընկերությունը աշխատել է կարճ ժամանակահատված մինչև 2014 թվականը, որից հետո դադարեցրել է գործունեությունը՝ չիրականացնելով Ընդերքի մասին ՀՀ օրենսգրքով սահմանվող ընդերքի ողջամիտ և համալիր օգտագործումը /Օրենսգրքի 4-րդ հոդվածի 1-ին 6-րդ մաս/:
5. «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի 7-րդ մասի համաձայն, Քարաբերդի ոսկու հանքի կենտրոնական տեղամասի շահագործման համար 2012թ-ին տրված բնապահպանական փորձաքննության եզրակացությունը ուժը կորցրել է, քանի որ Ընկերությունը հանքը չի շահագործել:
6. Չի ապահովվել օգտակար հանածոյի արդյունահանման նախագծի պահանջների կատարումը:
7. Շահագործման թույլտվություն ստանալուց ի վեր Ընկերությունը շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխին հատկացումներ չի կատարել մինչև 2018թ-ը՝ խախտելով Ընդերքի մասին ՀՀ օրենսգրքի 69-րդ հոդվածի և ընդերքօգտագործման պայմանագրի պահանջները:
8. Շահագործման թույլտվություն ստանալուց ի վեր մինչև 2019 թվականը Ընկերությունը չի ապահովել օգտակար հանածոյի արդյունահանված տարածքի, արդյունահանման ընթացքում առաջացած արտադրական լցակույտերի տեղադիրքի և դրանց հարակից համայնքների բնակչության անվտանգության և առողջության ապահովման նպատակով մշտադիտարկումների համար նախատեսված վճարի վճարումը՝ խախտելով Ընդերքի մասին ՀՀ օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 1-ին մասի և ընդերքօգտագործման պայմանագրի պահանջները:

9. Համակարգային խնդիրների պատճառով հանքի փակման ծրագրի կատարողականը գնահատել հնարավոր չէ, քանի որ այդ գործընթացը պետք է սկսի հանքի փաստացի փակումից ընդամենը 2 տարի առաջ:
10. Հանքի փակման համար ներկայացված ծախսերն այս հանքավայրի համար կարող են իրական լինել, քանի որ Քարաբերդի հանքավայրի փակումը նախատեսվում է իրականացնել 2024 թվականին, ինչը շատ հեռու չէ, եթե, իհարկե, պայմանագրային փոփոխություններ չկատարվեն և շահագործման ժամկետը չերկարաձգվի:
11. Հանքի փակման ֆինանսական երաշխիքներն իրական չեն, դրանք ընդամենը Ընկերության ներկայացրած և ընդերքօգտագործման պայմանագրով ամրագրված պարտավորություններ են, որոնք ապահովված չեն Ընկերության ֆինանսական դրությունից դուրս գտնվող լրացուցիչ երաշխիքներով և կարող են փոշիանալ Ընկերության սնանկացմամբ:
12. Քարաբերդի 2017-2021թթ զարգացման հնգամյա ծրագրում համայնքի տարածքում «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ի գործունեության բաղադրիչը ներառված չէ:

<p>“Ecolur” Informational NGO Address: 24 Shinararneri str. 33 apt, 0038 Yerevan, Armenia E-mail: ecolurpressclub@gmail.com Web site: www.ecolur.org Tel. (37491) 92 12 64 mob.</p>		<p>«ԷկոԼուր» տեղեկատվական ՀԿ Հասցե՝ 24 Շինարարների, 33 բն. 0038 Երևան, Հայաստան Էլ. հասցե՝ ecolurpressclub@gmail.com Էլ. կայք՝ www.ecolur.org Բջջ.՝ (+37491) 92 12 64</p>
---	--	---

«Ասաստ» ՍՊԸ-ի գլխավոր տնօրեն
պարոն Արամ Օսիկյանին
«ԷկոԼուր» տեղեկատվական ՀԿ-ի նախագահ
Ինգա Զարաֆյանից

Հարգելի պարոն Օսիկյան,

«ԷկոԼուր» տեղեկատվական ՀԿ-ն իրականացնում է «Չաշխատող հանքարդյունաբերական ընկերությունների պատասխանատվությունը ԱՃԹՆ գործընթացում» ծրագիրը ԱՄՆ ՄԶԳ-ի աջակցությամբ, «Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն» հասարակական կազմակերպության կողմից իրականացվող «Պահանջատեր հասարակություն՝ հանուն պատասխանատու կառավարման» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում: Ծրագրի նպատակն է նպաստել մետաղական հանքերի շահագործման թույլտվություններ ունեցող, սակայն չաշխատող կազմակերպությունների պատասխանատվության բարձրացմանը ընդերքօգտագործման պայմանագրային և այլ թույլտվություններով ամրագրված պարտավորությունների կատարման նկատմամբ, նպաստել մետաղական հանքերի շահագործման թույլտվություններ ունեցող, սակայն չաշխատող կազմակերպությունների հաշվետվողականության և պատասխանատվության բարձրացմանը ազդակիր համայնքների նկատմամբ: Ծրագրի շրջանակներում բացահայտված փաստերի հիման վրա կպատրաստվի հաշվետվություն և ոլորտի բարեփոխմանն ուղղված առաջարկներ, որոնք կներկայացվեն Հայաստանի Արդյունահանող ճյուղերի թափանցիկության նախաձեռնության Բազմաշահառու խմբին:

Ելնելով վերոնշյալից և առաջնորդվելով «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածով խնդրում ենք տրամադրել տեղեկատվություն հետևյալի մասին.

1. Ի՞նչ պատճառներով չի շահագործվում Ձեր ընկերության տիրապետմանը հանձնված ՀՀ Լոռու մարզի Քարաբերդի ոսկու հանքավայրը:
2. Նախատեսվո՞ւմ է հանքի վերաշահագործում, եթե այո, ապա երբվանի՞ց:
3. Փոխվա՞ծ է արդյոք Ընկերության կողմից օգտագործվող հողերի նպատակային նշանակությունը, և եթե այո, ապա քանի՞ հեկտար հանքավայրի և քանի՞ հեկտար ընկերության ենթակառուցվածքների համար:
4. Նշեք խնդրեմ ըստ տարիների ազդակիր համայնքի նկատմամբ 06.06.2013թ. Պ-366 ընդերքօգտագործման պայմանագրով ընկերության ստանձնած պարտավորությունների կատարման մասին, ինչպես նաև բարեգործական ծրագրերի շրջանակներում ազդակիր Քարաբերդ համայնքին ցուցաբերած օժանդակության մասին:
5. Ընկերության կողմից ի՞նչ միջոցներ են ձեռնարկվում հանքաջրերի արտահոսքի վերահսկման, ինչպես նաև մթնոլորտային օդի, լցակույտերից շրջակա հողերի աղտոտման կանխարգելման համար:

Հարգանքով՝

«ԷկոԼուր» տեղեկատվական ՀԿ-ի նախագահ
Ինգա Զարաֆյան՝

Կենսաբանական գիտությունների թեկնածու

Ing

29.07.2020թ.

Սույն հաշվետվությունը ստեղծվել է Ամերիկայի ժողովրդի աջակցությամբ՝ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության միջոցով: Այստեղ արտահայտված տեսակետները /կամ նյութի բովանդակությունը/ միմիայն հեղինակներինն են և պարտադիր չէ, որ արտահայտեն ԱՄՆ ՄԶԳ կամ ԱՄՆ կառավարության տեսակետները: